

STUDIU DE OPORTUNITATE
PRIVIND MODALITATEA DE GESTIUNE A SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC -
ACTIVITATEA DE ÎNTREȚINERE A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC ÎN
MUNICIPIUL TÂRGU SECUIESC

CAPITOLUL I – INTRODUCERE

1.1 Date generale

Conform unui studiu al A.N.R.S.C., în anul 2011 în România, serviciul de iluminat public era organizat la nivelul mediului urban în peste 250 de localități, iar în mediul rural în 1370 de localități. În aceste condiții existau un număr de 86 de agenți economici care aveau licență de operare în domeniul iluminatului public.

În acord cu dispozițiile art. 4 din Legea nr. 230/2006 a serviciului de iluminat public, sistemul reprezintă o componentă a infrastructurii tehnico-edilitare a fiecărei unități administrativ-teritoriale, care în conformitate cu Legea serviciilor comunitare de utilități public nr. 51/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 254 din 12 martie 2006, aparține proprietății publice a acesteia.

Organizarea și desfășurarea serviciului de iluminat public trebuie să asigure satisfacerea unor cerințe și nevoi de utilitate publică ale comunității locale, după cum urmează: îmbunătățirea calității iluminatului public din municipiul Târgu Secuiesc, optimizarea consumului de energie; garantarea permanenței în funcționarea iluminatului public; realizarea unui raport optim calitate/cost pentru perioada de derulare a contractului de cooperare și un echilibru între riscurile și beneficiile asumate prin contract (structura și nivelul tarifelor practicate vor reflecta costul efectiv al prestației și vor fi în conformitate cu prevederile legale); administrarea corectă și eficientă a bunurilor din proprietatea publică și a banilor publici; ridicarea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții; creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale, precum și a gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale; susținerea și stimularea dezvoltării economico-sociale a localităților; punerea în valoare, printr-un iluminat adecvat, a elementelor arhitectonice și peisagistice ale localităților, funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economică a infrastructurii aferente serviciului; nediscriminarea și egalitatea tuturor consumatorilor prin asigurarea unui standard unitar calitativ și uniform răspândit teritorial în comunitate; dezvoltarea durabilă a sistemului de iluminat public; liberul acces la informații privind aceste servicii publice; transparență, consultarea și antrenarea în decizii a cetățenilor. Eficiența serviciului de iluminat public influențează în mod direct mediul economic și social al unității administrativ-teritoriale.

Calitatea iluminatului ca și serviciu comunitar poate determina în mod cert creșterea nivelului de siguranță la nivel local, descurajând săvârșirea de infracțiuni și contravenții în spațiul public.

La nivelul întregii țări s-a manifestat în ultimii ani o preocupare deosebită în privința optimizării acestui serviciu, fiind verificate constant opțiunile autorităților locale pentru implementarea unor sisteme complexe de gestiune a iluminatului public, în paralel cu dezvoltarea unei infrastructuri pentru supravegherea video din municipiile reședințe de județ. În asemenea condiții, prima etapă pentru atingerea climatului de siguranță specific unei comunități europene îl reprezintă îmbunătățirea calității iluminatului public.

În acord cu cele expuse, un sistem de iluminat public deficitar impietează elementelor de securitate ce activează zilnic în comunitate (poliție, jandarmerie, agenți de securitate ai companiilor private), afectând chiar și eficacitatea unei soluții de supraveghere video. Din perspectiva securității comunității, efectul imediat al unui iluminat public ineficient este suprasolicitarea personalului disponibil însărcinat cu activitatea de prevenție a faptelor antisociale, fie ele infracționale sau contravenționale.

Iluminatul public poate conduce așadar la creșterea gradului de monitorizare activă sau pasivă a spațiilor publice din cadrul comunității, ajutând la prevenirea și combaterea infracțiunilor și criminalității, sporind eficiența intervențiilor operative în cazul unor amenințări la adresa integrității persoanelor sau a bunurilor proprietate publică sau privată. Numărul de infracțiuni de furt, de tâlhărie, de distrugere, de loviri și alte violențe crește în cadrul acelor comunități care nu beneficiază de un iluminat corespunzător pe timpul nopții, astfel încât fenomenele antisociale să fie descurajate.

Administrarea eficientă a acestui serviciu apare ca o necesitate pentru creșterea gradului de securitate de la nivelul comunității locale, impunându-se ca resursele investite să fie în acord cu gradul de uzură al sistemului, iar extinderea sistemului să fie proporțională cu evoluția ariei ce include spațiilor publice pe care trebuie să le deservască. Legea nr. 230/2006 privind iluminatul public stabilește în cuprinsul art. 8 alin. (1) o competență exclusivă a autorităților administrației publice locale în privința înființării, organizării, coordonării, monitorizării și controlului funcționării serviciului de iluminat public de la nivelul unităților administrativ-teritoriale. Totodată, în sarcina autorităților publice locale legea impune și atributul dezvoltării, modernizării, administrării și exploatării serviciului de iluminat public astfel încât parametrii reali ai acestui serviciu să fie în acord cu principiile enunțate în art. 9 și art. 10 din cuprinsul Ordinului nr. 86 din 20/03/2007 al Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărire Comunală. Autoritățile administrației publice locale sunt obligate așadar ope legis să asigure gestiunea serviciului de iluminat public pe criterii de competitivitate și eficiență economică și managerială, având ca obiectiv atingerea și respectarea indicatorilor de performanță a serviciului, stabiliți prin contractul de delegare a gestiunii, respectiv prin hotărârea de dare în administrare, în cazul gestiunii directe și implicit prin legislația menționată anterior. Aceeași competență exclusivă în domeniul iluminatului public este stabilită și prin prevederile Regulamentului cadru al Serviciului de iluminat public din Ordinul nr. 86 din 20/03/2007

al Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărire Comunală, respectiv, în art. 4 alin. (1): “înființarea, organizarea, coordonarea, monitorizarea și controlul funcționării serviciului de iluminat public la nivelul unităților administrativ-teritoriale, precum și înființarea, dezvoltarea, modernizarea, administrarea și exploatarea sistemelor de iluminat public intră în competența exclusivă a autorităților administrației publice locale”. În conformitate cu prevederile art. 10, lit. d din Legea 230/2006 a serviciului de iluminat public, în sarcina autorităților administrației publice locale intră adoptarea/emiterea hotărârilor/dispozițiilor privind darea în administrare sau delegarea gestiunii serviciului de iluminat public. Dispozițiile art. 10 lit. d) din Lege sunt prevăzute în mod complementar celor de la lit. h) a aceluiași articol, unde se prevede o responsabilitate a autorității publice locale în privința gestionării contractului de delegare a gestiunii serviciului, astfel încât în ipoteza nerespectării obiectivelor stabilite prin convenția în cauză, prin regulament, caiet de sarcini sau chiar lege, autoritatea să aibă posibilitatea denunțării unilaterale.

Totodată, autoritatea publică care adoptă soluția delegării serviciului are obligația de a verifica respectarea permanentă a indicatorilor de performanță ai serviciului de către persoana juridică care a preluat gestiunea. În mod similar, atribuțiile autorității publice locale în privința iluminatului public atunci când se optează pentru formula delegării gestiunii se regăsesc și în art. 4 alin. 2 din Ordinul nr. 86 din 20/03/2007 al Autorității Naționale de Reglementare pentru Serviciile Publice de Gospodărire Comunală, evaluarea activității din domeniu fiind realizată pe criterii de competitivitate și eficiență economică și managerială, norma legală menționată stabilește în art. 4 alin. 3 că în vederea asigurării criteriilor de performanță ale sistemului de iluminat așa cum au fost menționate anterior, indiferent de forma de gestiune, “autoritățile administrației publice locale vor urmări obținerea unui serviciu de iluminat public corespunzător interesului general al comunităților locale pe care le reprezintă, în conformitate cu legislația în vigoare și cu reglementările C.I.E”.

1.2. Scopul studiului de oportunitate

Scopul studiului de oportunitate constă în determinarea modalității de prestare a serviciilor de întreținere ale sistemului de iluminat public din municipiul Târgu Secuiesc.

1.3. Procesul de luare a deciziilor

După realizare, studiul de oportunitate privind delegarea de gestiune a Serviciului de iluminat public, pentru activitățile de întreținere ale sistemului de iluminat public din municipiul Târgu Secuiesc va fi supus spre dezbatere și aprobare Consiliului Local al municipiului Târgu Secuiesc.

CAPITOLUL II - STRUCTURA ACTUALĂ A SISTEMULUI DE ILUMINAT PUBLIC

Până în prezent serviciul de iluminat public al Municipiului Târgu Secuiesc s-a realizat prin intermediul aparatului de specialitate al primarului, prin Serviciul Gospodărie Comunală.

Serviciul de iluminat public este constituit din:

- infrastructura de transport a energiei electrice necesară furnizării iluminatului public;
- sistemul de comandă (aprindere și automatizare) a iluminatului public;
- sistemul de iluminat public, așa cum este definit în Regulamentul cadru al Serviciului de iluminat public, în conformitate cu prevederile Legii nr. 230/2006;
- elemente de susținere – stâlpi;
- console;
- rețele de alimentare de tip LEA /LES;
- aparate de iluminat.

Prin analiza documentațiilor anterioare și prin auditarea actualului sistem de iluminat public din Municipiul Târgu Secuiesc și localitățile aparținătoare au rezultat următoarele cantități existente:

STÂLPI ILUMINAT PUBLIC

Nr. Crt.	Tip Stâlpi	Cantitate (buc)
1	SC 10001	235
2	SC 10002	72
3	SC 10005	2
4	SE 4	705
5	SE 10	273
6	SE 11	14
7	Met. Stradal	120
8	Met. Orn.	273
9	Met. Orn. - 1m	8
10	Beton Orn.	14
11	Fontă Orn.	8
12	Stâlp lemn	2
	Total stâlpi	1726

Tabel 1. Total tipuri de stâlpi din Municipiul Târgu Secuiesc și localitățile aparținătoare

TIPURI APARATE DE ILUMINAT

Nr. Crt.	Tip AIL	Cantitate (buc)
1	Avis	61
2	Avis 02	17
3	Citadin 9C	24
4	Corp	12
5	Elba Vechi	14
6	Felinar	146
7	FGS 104	444
8	Glob	122
9	Malaga	112
10	Micro	1
11	Modus	450
12	Noris	31
13	Opalo	4
14	PVB 7B	6
15	PVC 05	3
16	Roma	130
17	Spot Vision	2
18	Tekap	26
19	Timlux	16
	Total aparate	1621

Tabel 2. Total tipuri aparate de iluminat din Municipiul Târgu Secuiesc și localitățile aparținătoare

REȚEA ELECTRICĂ

Tip rețea	Nr. km
Rețea electrică iluminat public – LEA clasic (conductoare funie AL)	24,44
Rețea electrică iluminat public – LEA torsadată (conductoare TYIR)	29,68
Rețea electrică iluminat public – LES (subterană)	9,43
Total General	63,55 km

Tabel 3. Dimensiune rețea

PUNCTE DE APRINDERE

ECHIPAMENT	Nr. PA
Punct de aprindere	23
Total General	23

Tabel 4. Nr. puncte aprindere

Posturile de transformare, componentele rețelei de distribuție a energiei electrice care alimentează cu energie electrică instalațiile de iluminat public, bransamentele, instalațiile de forță, instalațiile de legare la pământ, instalațiile de automatizări, măsură

și control, punctele de aprindere etc. sunt proprietatea SC ELECTRICA S.A. și sunt în administrarea acesteia, cu unele excepții ale zonelor unde s-au realizat extinderi ale sistemului de iluminat.

CAPITOLUL III - SITUAȚIA ACTUALĂ A SERVICIULUI DE ILUMINAT PUBLIC

Până în prezent serviciul de iluminat public al Municipiului Târgu Secuiesc a fost realizat de către Serviciul de Gospodărie Comunală Târgu Secuiesc și s-a concretizat prin efectuarea de lucrări de reparații la rețelele de iluminat public.

În perioada anterioară, au fost realizate servicii de întreținere a sistemului de iluminat public de către mai mulți operatori economici, lucrări ce au permis funcționarea sistemului actual, fără însă a fi îndeplinite parametri impuși prin standardele în vigoare.

CAPITOLUL IV – ASPECTE GENERALE PRIVIND ILUMINATUL PUBLIC

4.1. Obiectivele și cerințele sistemului de iluminat public

Serviciul de iluminat public face parte din sfera serviciilor comunitare de utilități publice și cuprinde totalitatea acțiunilor și activităților de utilitate publică și de interes economic și social general, desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale sub conducerea, coordonarea și responsabilitatea autorităților administrației publice locale, în scopul asigurării iluminatului public.

Desfășurarea serviciului de iluminat public trebuie să asigure satisfacerea unor cerințe și nevoi de utilitate publică ale comunităților locale, și anume:

- a) ridicarea gradului de civilizație, a confortului și a calității vieții;
- b) creșterea gradului de securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale, precum și a gradului de siguranță a circulației rutiere și pietonale;
- c) punerea în valoare, prin iluminat adecvat, a elementelor arhitectonice și peisagistice ale localităților, precum și marcarea evenimentelor festive și a sărbătorilor legale sau religioase;
- d) susținerea și stimularea dezvoltării economico-sociale a localităților;
- e) funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economică a infrastructurii aferente serviciului.

Principalele funcțiuni ale iluminatului public sunt:

- iluminat stradal-rutier – iluminatul căilor de circulație rutieră;
- iluminat stradal-pietonal – iluminatul căilor de circulație pietonală;
- iluminat ornamental – iluminatul zonelor destinate parcurilor, spațiilor de agrement, piețelor, târgurilor și altor asemenea;
- iluminatul arhitectural – iluminatul destinat punerii în evidență a unor monumente de artă sau istorice ori a unor obiective de importanță publică sau culturală pentru comunitatea locală.

Iluminatul trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute de normele luminotehnice, fiziologice, de siguranță a circulației și de estetică arhitectonică în următoarele condiții:

- utilizarea rațională a energiei electrice;
- reducerea cheltuielilor anuale de exploatare a instalațiilor electrice de iluminat.

Încredințarea către un operator a serviciului de iluminat public, a uneia sau a mai multor activități din sfera serviciului implică atât încredințarea prestării/furnizării propriu-zise a serviciului/activității, precum și punerea la dispoziție a bunurilor ce compun sistemul de iluminat public. Gestiunea serviciului de iluminat public se organizează și se realizează în următoarele modalități:

– *gestiune directă*, în care autoritățile deliberative și executive, în numele unităților administrativ-teritoriale, își asumă și exercită nemijlocit toate competențele și responsabilitățile legale cu privire la furnizarea/prestarea serviciului, respective administrarea, funcționarea și exploatarea sistemului de iluminat public aferent.

– *gestiune delegată*, în care autoritățile deliberative și executive, în numele unităților administrativ-teritoriale, atribuie unuia sau mai multor operatori toate sau doar o parte din competențele și responsabilitățile proprii privind furnizarea/prestarea serviciului de iluminat public pe baza unui contract; contractul de delegare a gestiunii poate fi: contract de concesiune/concesionare sau contract de achiziție publică. Gestiunea delegată implică punerea la dispoziția operatorului a sistemului de iluminat public precum și dreptul și obligația acestuia de a administra și exploata acest sistem.

Modalitatea de gestiune se stabilește în funcție de natura și starea serviciului, de necesitatea asigurării celui mai bun raport preț/calitate, de interesele actuale și de perspectiva unității administrativ-teritoriale, precum și de mărimea și complexitatea sistemului de iluminat public.

Delegarea gestiunii serviciului de iluminat public implică deci operarea propriu-zisă a serviciului/activității din sfera serviciului, punerea la dispoziție a sistemului de iluminat public, precum și dreptul și obligația operatorului de a administra și exploata sistemul de iluminat public.

Raporturile juridice dintre unitățile administrativ-teritoriale și operatori sunt reglementate prin hotărâri de dare în administrare în cazul gestiunii directe, respectiv prin contracte de delegare a gestiunii serviciului în cazul gestiunii delegate.

CAPITOLUL V – FEZABILITATE TEHNICĂ

Sistemul de iluminat public constă în existența unui ansamblu tehnologic și funcțional, alcătuit din puncte de aprindere, cutii de distribuție, cutii de trecere, linii electrice de joasă tensiune subterane sau aeriene, fundații, elemente de susținere a liniilor, instalații de legare la pământ, console, corpuri de iluminat, accesorii, conductoare, izolatoare, cleme, armături, echipamente de comandă, automatizare și măsurare utilizate pentru iluminatul public.

CAPITOLUL VI – FEZABILITATE ECONOMICĂ

6.1. Modul de înregistrare și rezolvare a reclamațiilor din partea cetățenilor privind sistemul de iluminat public.

Reclamațiile cetățenilor se primesc la Primăria Municipiului Târgu Secuiesc. Defecțiunile sesizate pe sistemul de iluminat public de pe raza Municipiului Târgu Secuiesc – corpuri de iluminat defecte, întreruperi de curent pe cabluri, puncte de aprindere, etc - se rezolvă în termene ce nu depășesc 72 de ore de la înregistrare.

CAPITOLUL VII – FEZABILITATEA FINANCIARĂ

Orice firmă care prestează un serviciu sau o activitate din cadrul unui serviciu comunitar de utilitate publică, este obligat să se licențieze.

Prima condiție necesară pentru licențiere este obținerea de către această firmă a unui atestat de la ANRE.

Prin atribuirea contractului de delegare a serviciului/achiziție publică a serviciului de iluminat public a municipiului Târgu Secuiesc către un operator licențiat și autorizat, dotarea tehnică necesară desfășurării serviciului se va asigura prin grija acestuia.

Existența unui serviciu a primăriei cu personal specializat și cu dotare tehnică necesară prestării unui serviciu de calitate, ar presupune importante costuri (licență, cheltuieli salariale, întreținerea și amortizarea utilajelor și a echipamentelor, lipsa personalului calificat corespunzător la nivelul orașului).

În analiza fezabilității financiare, principalul indicator pe care îl urmăresc toți utilizatorii, îl constituie prețul practicat, iar tarifele avizate de Consiliul Local al Municipiului Târgu Secuiesc trebuie să respecte următoarele cerințe:

- asigurarea prestării serviciului la nivelurile de calitate;
- realizarea unui raport calitate/cost cât mai bun pentru serviciile furnizate/prestate;
- asigurarea exploatării și întreținerii eficiente a bunurilor aparținând domeniului public și privat al unității administrative-teritoriale.
- efectuarea serviciului prin personal calificat și autorizat conform cerințelor ANRE.

CAPITOLUL VIII – ASPECTE SOCIALE

Din punct de vedere social, realizarea unui iluminat public de calitate se reflectă în:

- creșterea gradului civilizație, a confortului și a calității vieții, de Securitate individuală și colectivă în cadrul comunităților locale;
- asigurarea siguranței circulației rutiere și pietonale;
- realizarea unei infrastructuri edilitare moderne;
- funcționarea și exploatarea în condiții de siguranță, rentabilitate și eficiență economico-financiară.

CAPITOLUL IX – ANALIZĂ COMPARATIVĂ ȘI FUNDAMENTAREA SOLUȚIEI OPTIME

Autoritatea publică locală are posibilitatea de a opta între două variante de abordare a gestiunii serviciului de iluminat public, ale căror avantaje și dezavantaje sunt prezentate sintetic în următorul tabel:

Modalitatea de gestiune	Gestiune directă	Gestiune delegată
Avantaje	- autoritățile administrației publice își asumă nemijlocit toate sarcinile și responsabilitățile față de populația deservită; - menținerea autorității nemijlocite a consiliului local asupra activității; - asigurarea exploatării și întreținerii eficiente și în condiții de siguranță a bunurilor aparținând sistemului de iluminat public .	- parametrii serviciului pot fi clar definiți în contract astfel încât majoritatea riscurilor de execuție și exploatare să fie transferate operatorului; - operativitate crescută în realizarea lucrărilor și soluționarea sesizărilor; - autoritatea va avea calitatea de a superviza și a reglementa conformarea operatorului la cerințele impuse în contract, și nu de gestiunea directă a serviciului; - autoritatea va avea drept de control final asupra derulării serviciului, având posibilitatea de a întrerupe delegarea de gestiune în cazul în care operatorul are o activitate defectuoasă care persistă.
Dezavantaje	- cheltuieli suplimentare de licențiere și autorizare ANRSC pentru viitorul operator și personalul acestuia; - utilaje și dotări specializate necesare prestării serviciului; - ritm lent de întreținere și reparații bazate pe fluxul de numerar prin exploatare și pe sumele puse la dispoziție de către ordonatorul de credite;	- municipiul trebuie să își adapteze rolurile de administrator și reglementator pe durata contractului și va trebui să se concentreze pe negociere, monitorizare și supervizare; - municipiul trebuie să asigure finanțarea prestării serviciului.

	- lipsa experienței în managementul profesionist al serviciului.	
--	--	--

Tabel 5. Analiza comparativă

CAPITOLUL X - CONCLUZII SI RECOMANDĂRI

Argumentele expuse anterior în prezentul studiu, relevă necesitatea și oportunitatea realizării activității de întreținere specifică serviciului de iluminat public, prin delegarea gestiunii a serviciului de iluminat public unui operator autorizat în condițiile legii, cu experiență, care să posede capacitatea tehnică și organizatorică, experiența managerială, necesare prestării serviciului, deoarece prezintă mai multe avantaje decât dacă ar fi să opteze pentru gestiunea directă.

În cazul gestiunii directe, se presupune asumarea riscurilor legate de lipsa experienței, de obținerea autorizărilor și licențelor necesare funcționării, dar mai ales de posibilitatea ca cheltuielile cu întreținerea sistemului de iluminat să crească în această variantă. Soluția delegării gestiunii serviciului de iluminat public reprezintă o excepție de la asumare în integralitate a parametrilor de performanță și a exigențelor obiectivelor stabilite prin legea nr. 230/2006, respectiv, prin Regulamentul Cadru aprobat ca anexă la Ordinul nr. 86/2006 al Președintelui ANRSC.

Valoarea estimată a contractului are două elemente: partea fixă și partea variabilă ca urmare a intervențiilor efectuate. Această valoare a contractului pe un an rezultă în urma luării în calcul a următoarelor elemente:

- cheltuieli efectuate de S.C. TRANSPORT CSEH S.R.L. în anul 2022: 96.580,8 lei, cuprinzând materiale + manoperă;
- inspecție periodică efectuată de prestator, 41.269,2 lei/an.

Total estimat: 137.850 lei, rezultat din suma cheltuieli+inspecție, la calculul căruia s-a luat în considerare creșterea salariului minim pe economie începând cu 01.01.2023.

Nu se pot cunoaște date cu privire la frecvența și durata intervențiilor, din experiența anterioară, deoarece nu s-a analizat acest aspect până în prezent.

După cum se poate remarca din tabelul prezentat, ținând cont de natura și starea actuală a serviciului, de mărimea și complexitatea sistemului de iluminat public, considerăm că este oportun ca modalitatea de gestiune a serviciului de iluminat public pentru activitatea de întreținere a sistemului de iluminat public din municipiul Târgu Secuiesc să fie gestiunea delegată –prin achiziție directă.

PREȘEDINTE DE ȘEDINȚĂ

SECRETAR GENERAL